

X. évfolyam/15. szám

2007.08.10.

2007. 31. hét

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona piaci jelentés	2
A gabonafélék termelői ára	3
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	7
Gabona alapú termékek feldolgozói értéke- sítési átlagára	11
Külföldi piaci információk Keresztessyné Mohr Katalin	13

Cukor piaci jelentés	17
A LIFFE fehércukor határidős árai ...	18
New Yorki Tőzsde nyerscukor határidős árai	19
Magyar cukor külkereskedelem ...	20

Bioüzemanyag melléklet	21
Keresztessyné Mohr Katalin	

Készítette:

Keményné Horváth Zsuzsanna
E-mail: Horvath.Zsuzsanna@akii.hu

Készítette:

Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@akii.hu

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092, Fax: (0036) 1
217 8111 Internet: www.akii.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

Augusztus elején tovább emelkedett a gabonafélék termelői és tőzsdei ára.

Búzából a legfrissebb jelentések szerint 4 millió, árpából összesen 1,055 millió tonna termelt 2007-ben. Rozsból 84 ezer tonnát, zabból 125 ezer tonnát takarítottak be. Kukoricából 4,54 millió tonnára várható a 2007/2008. gazdasági évi termés.

A 31. héten az étkezési búza termelői ára 45 ezer forint felett alakult, 3 ezer forinttal magasabban, mint az előző héten, és 20 ezer forinttal haladta meg a 2006. év ugyan ezen hetének átlag termelői árát (1-2. táblázat). Az 1. és 4. ábrán látható, hogy a 2007. évi júliusi termelői árak, a 2004-2006. évek közötti árakat 15-20 ezer forinttal múlták felül. Tendenciájukban azonban lényeges különbség, hogy míg a korábbi három év betakarítási időszakában, a kínálati nyomás hatására az árak csökkentek, addig 2007-ben jelentős emelkedésnek indultak. A takarmánybúza és étkezési búza közötti árkülönbség 4-5 ezer forintra tehető júliusban, az élelmezési célú búza javára.

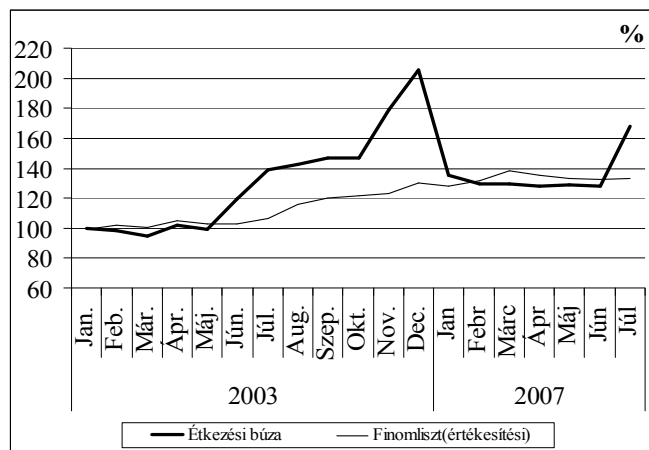
A korábbi évekkel ellentétben már nem a hazai búza ár (45 ezer forint) a legalacsonyabb a kelet-közép- és nyugat-európai régióban. A bulgáriai és angliai áraktól 4-5 ezer forinttal maradt el a hazai ár a 30-31. héten. A németországi, szlovákiai, litvániai és lengyelországi árakat 1-6 ezer forinttal előzte meg (3. táblázat).

A búza árának 80%-os emelkedése az előző évhez képest, a lisztek feldolgozó értékesítési árát mintegy 40%-kal emelte meg (9-12. ábra).

Az erőteljes alapanyagár-emelkedés várhatóan tovább emeli a félkész- és késztermékek feldolgozó értékesítési és fo-

gyasztói árát. Továbbá árnövekedést indukálhat a takarmánykeverékek piacán is.

Árváltozások a gabona termékpiacán (előző év azonos hónapja=100%)

Forrás: PÁIR

A 2003. évi ugyancsak aszályos évvel összevetve megállapítható, hogy a búza termelői és feldolgozó értékesítési árának növekedése 2007-ben csaknem fél évvel korábban következett be. Míg a feldolgozó értékesítési árak emelkedését 2003-ban inkább az energiaárak növekedése okozta, addig az erős külpiazi kereslet hatására emelkedő alapanyagár lett az áralakító tényező 2007-ben.

A takarmánykukorica termelői ára júliusban 35 ezer forint körül alakult, több mint 10 ezer forinttal magasabb, mint az előző három év júliusi termelői ára (2. ábra).

1. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 31. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szármaazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2007. 30. hét	2007. 31. hét	2007. 31. hét/ 2007. 30. hét (%)
Étkezési búza	tonna	35 205,27	5 826,33	5 590,16	87 995,24	46 621,76	52,98
	Ft/t	46 415,36	45 526,18	41 546,97	42 763,23	45 720,49	106,92
Takarmánybúza	tonna	1 923,96	-	-	13 433,20	1 923,96	14,32
	Ft/t	45 538,95	-	-	37 979,30	45 538,95	119,90
Takarmánykukorica	tonna	-	-	-	3 466,16	-	-
	Ft/t	-	-	-	35 947,45	-	-
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	1 524,87	-	-
	Ft/t	-	-	-	36 378,87	-	-

*Szármaazási hely, ahol a gabonát megtermelték

2. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 31. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2006. 31. hét	2007. 30. hét	2007. 31. hét	2007.31. hét/ 2006. 31. hét (%)	2007. 31. hét/ 2007. 30. hét (%)
Étkezési búza	tonna	77 215,55	87 995,24	46 621,76	60,38	52,98
	Ft/t	25 279,28	42 763,23	45 720,49	180,86	106,92
Takarmánybúza	tonna	8 159,01	13 433,20	1 923,96	23,58	14,32
	Ft/t	22 719,48	37 979,30	45 538,95	200,44	119,90
Takarmánykukorica	tonna	1 848,17	3 466,16	-	-	-
	Ft/t	25 853,44	35 947,45	-	-	-
Takarmányárpa	tonna	3 697,65	1 524,87	-	-	-
	Ft/t	23 017,55	36 378,87	-	-	-

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KELET-KÖZÉP- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
13		38 110	34 430	35 570	32 548
14	38 410	37 310	34 430	37 110	32 594
15	38 620	35 650	34 240	36 510	
16		36 680	34 290	35 960	31 780
17		36 490	34 450	36 690	
18			34 960	36 190	32 220
19		36 880	35 060	35 830	31 812
20		36 220	35 270	35 710	31 640
21			35 580	36 080	32 369
22			35 720	36 060	
23		35 970	35 790	36 870	33 390
24		38 790	36 480	35 920	
25	31 990	38 390	36 500	36 590	34 090
26		43 070	36 860	34 210	33 330
27	34 710	45 680	37 340	33 890	35 640
28		44 790	38 090	34 330	37 980
29		50 160	39 110	36 370	42 500
30			41 710	38 970	42 763
31			44 990	41 100	45 720

hetek	Ukrajna	Lengyelország	Kazahsztán	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
13	28 780	45 730	22 690	36 290	36 900
14		45 780		36 180	38 450
15		46 060		36 090	38 300
16		46 070	22 480	34 950	37 410
17		46 080		34 790	36 770
18		46 730		35 060	38 770
19		46 880		35 000	36 080
20		47 260		35 700	39 290
21		47 280		36 830	39 720
22		46 900		37 210	36 130
23		46 760		37 030	37 200
24		46 290		37 560	42 070
25		45 790		35 940	
26		45 230		36 470	
27		44 350		38 650	39 790
28		43 820		40 570	39 550
29		43 800		45 800	
30		43 090		46 880	
31				49 710	

Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

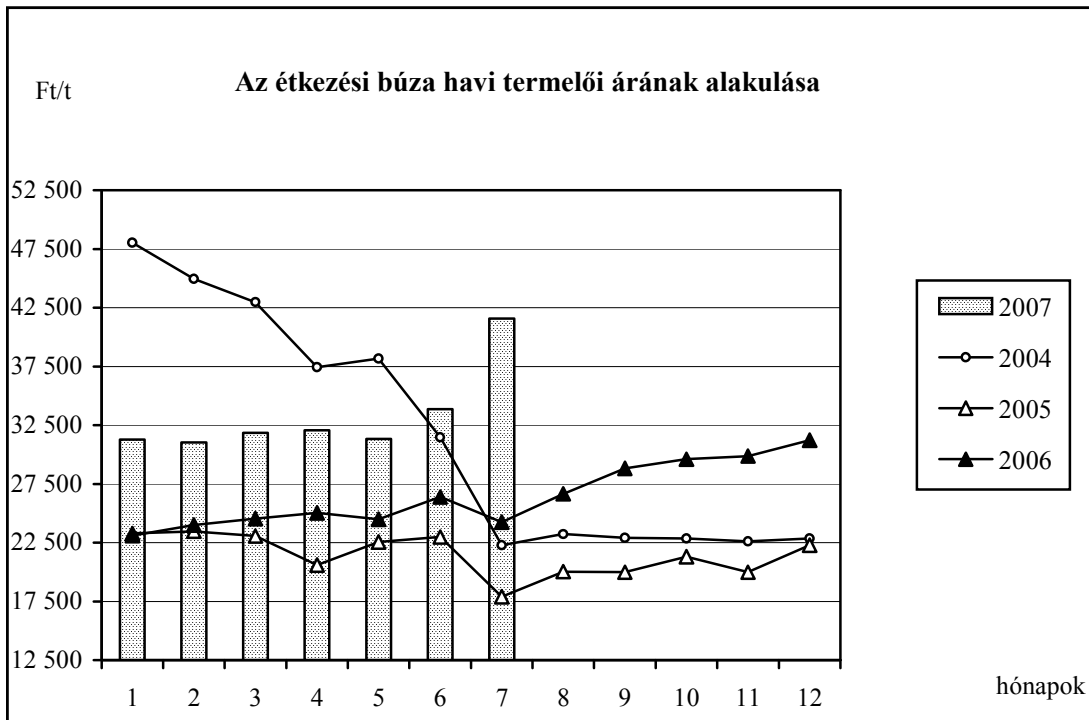
- hektoliter súly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csírázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Bulgária -hektoliter súly min. 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom max. 4%
- Csehország -hektoliter súly min 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
- Észtország -hektoliter súly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
- Lengyelország -hektoliter súly min. 76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország -hektoliter súly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia -hektoliter súly min. 76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia -hektoliter súly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Ukrajna - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország - nedvességtartalom max. 15%

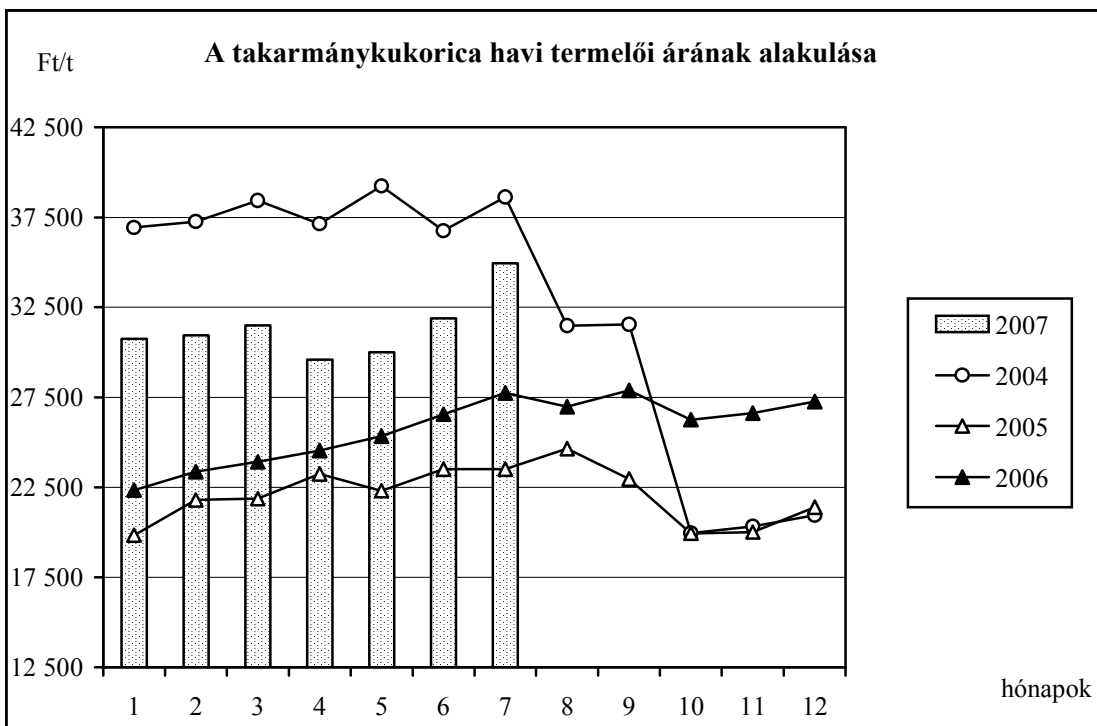
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2007. 31. hét

1. ábra

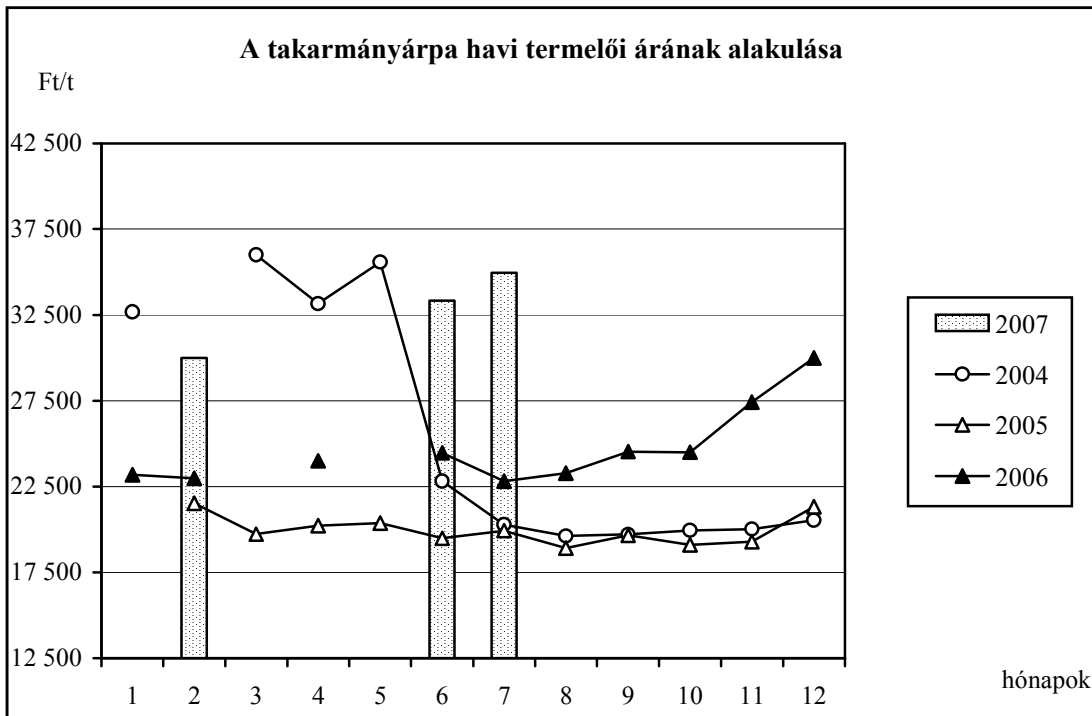
Forrás: PÁIR

2. ábra

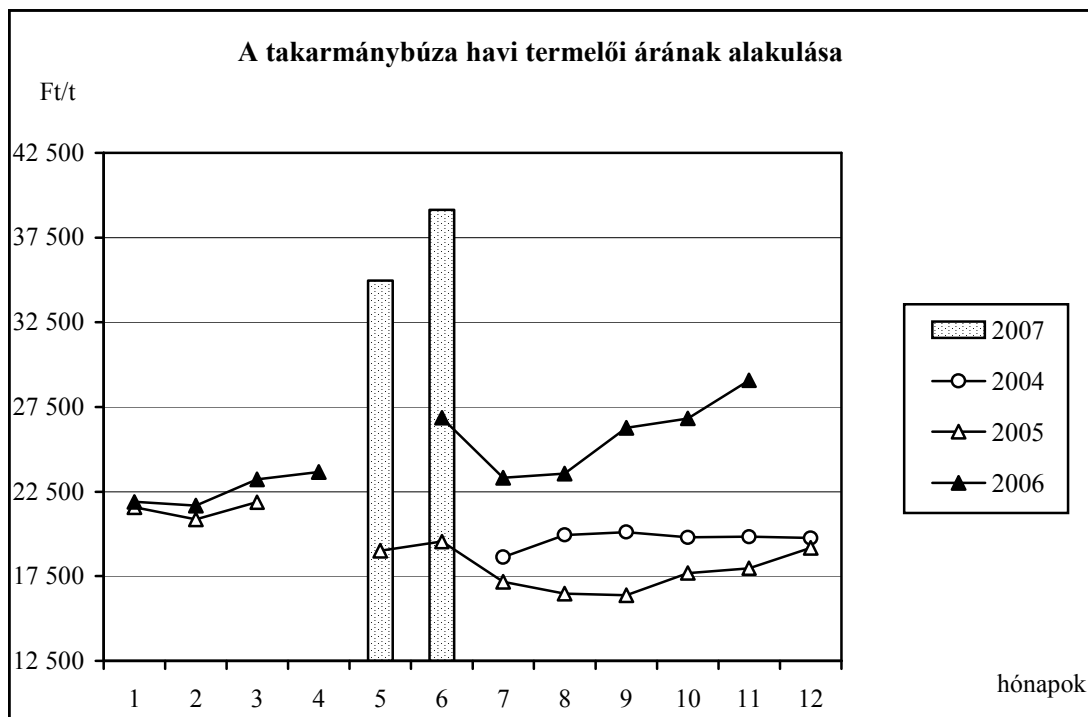
Forrás: PÁIR

3. ábra

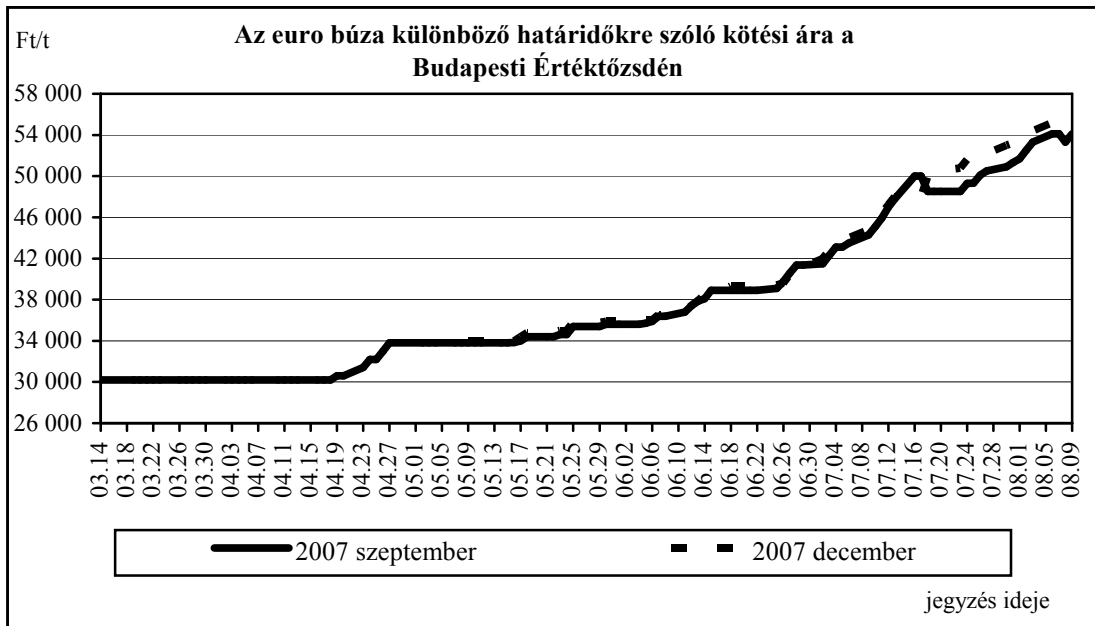
Forrás: PÁIR

4. ábra

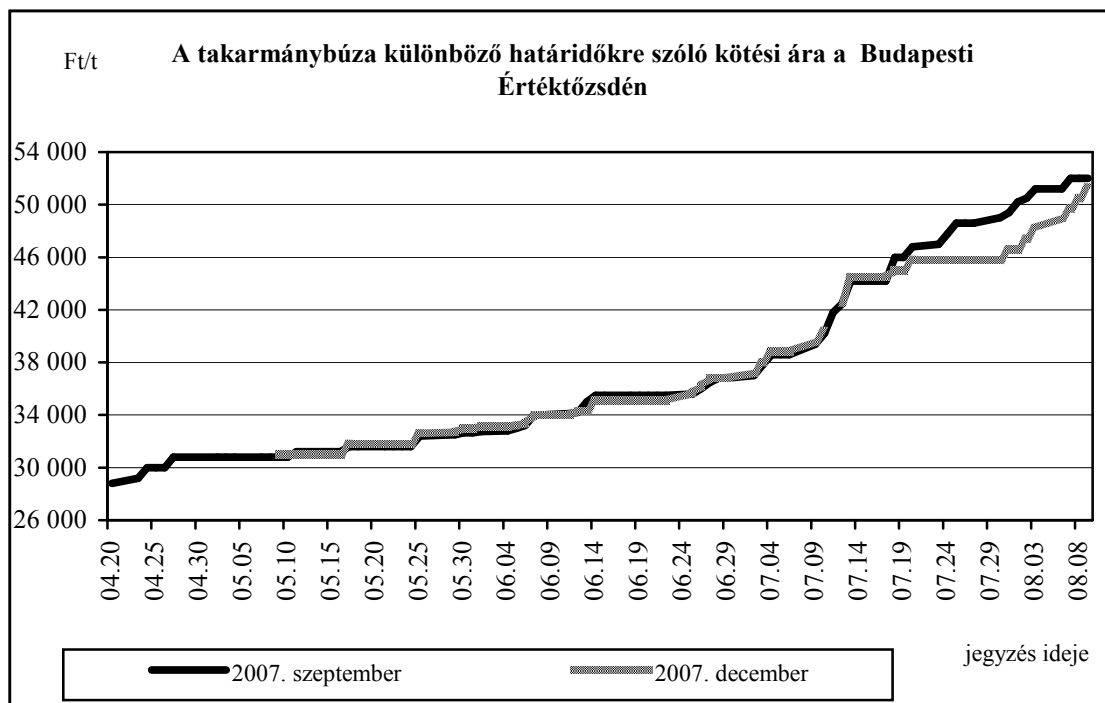

Forrás: PÁIR

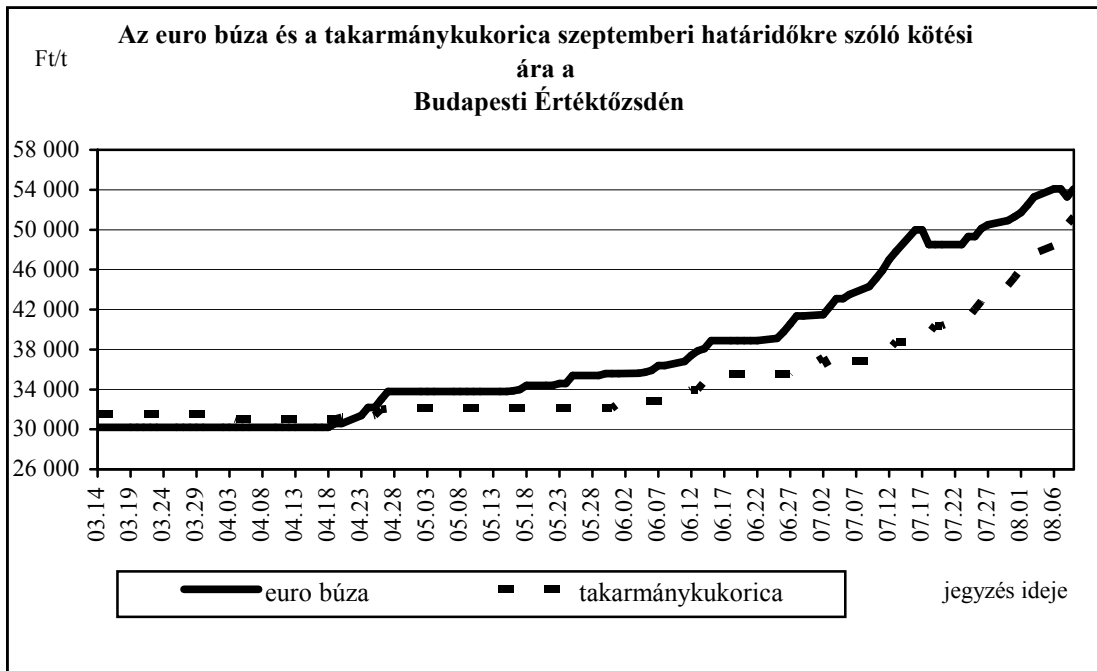
5. ábra

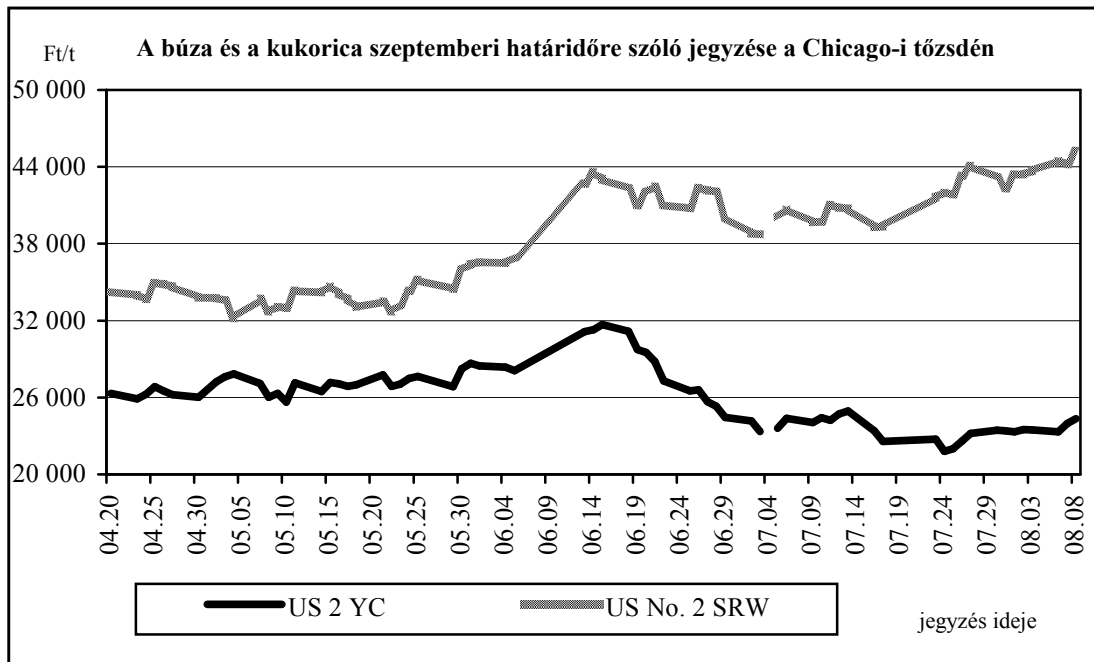
6. ábra

7. ábra

8. ábra

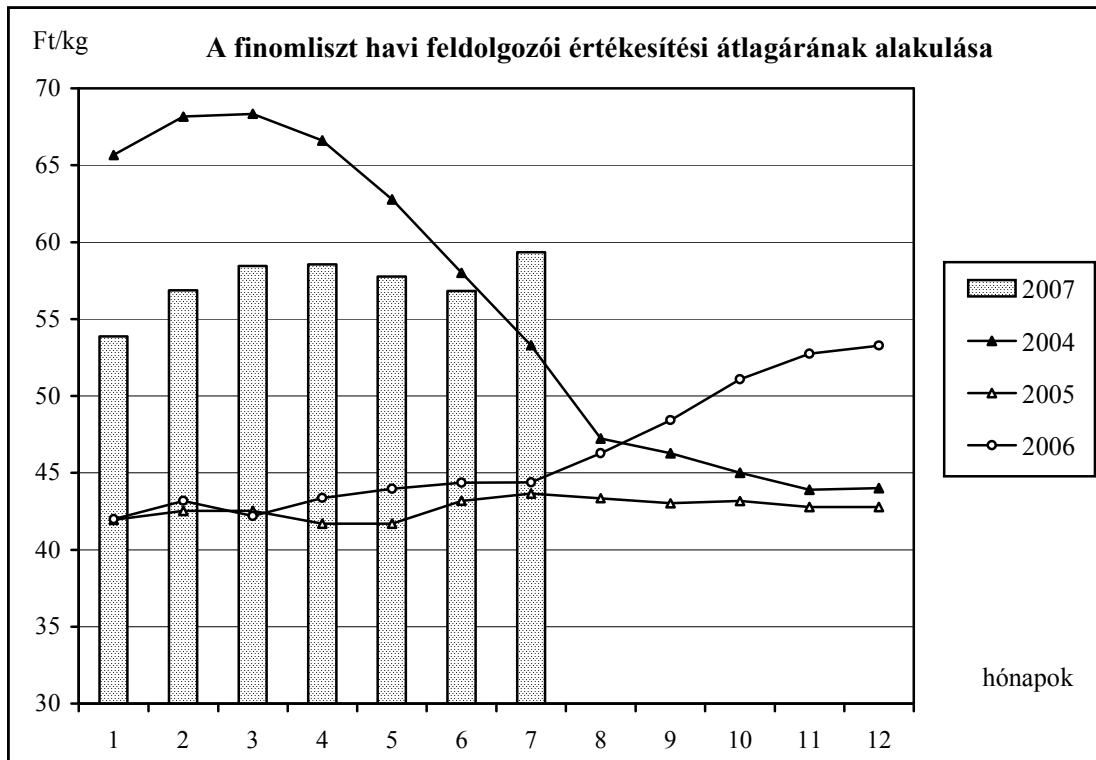

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn

US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

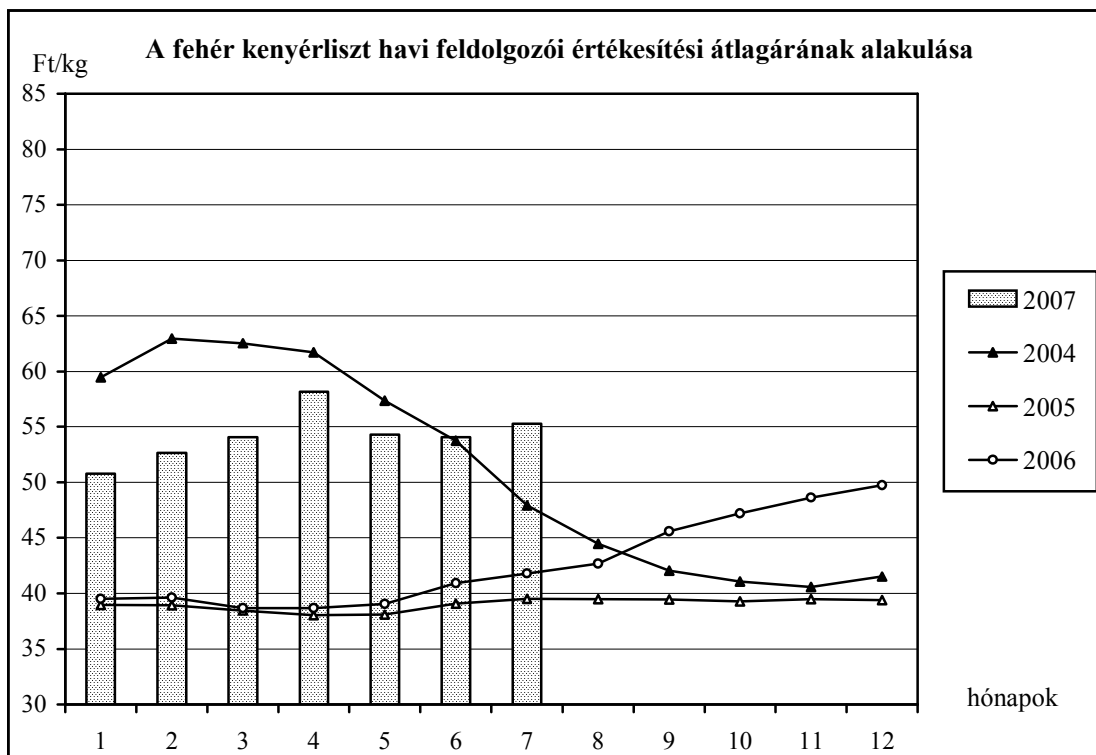
Forrás:CBOT-Chicago Board of Trade

9. ábra

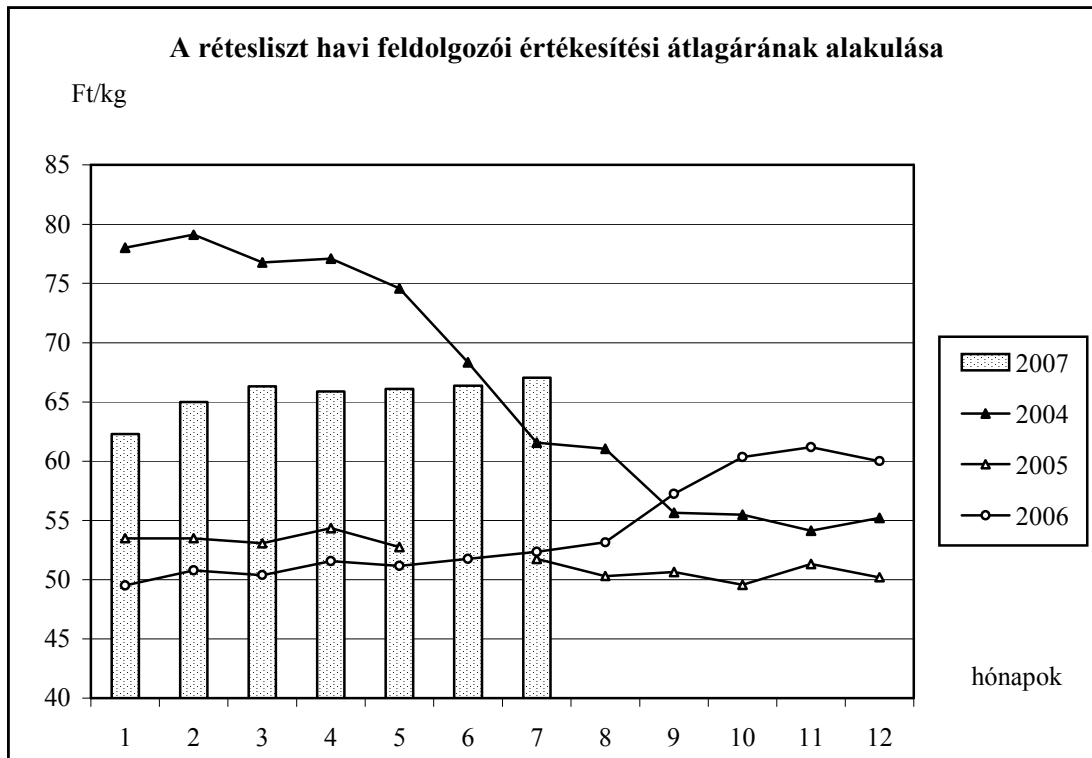
Forrás: PÁIR

10. ábra

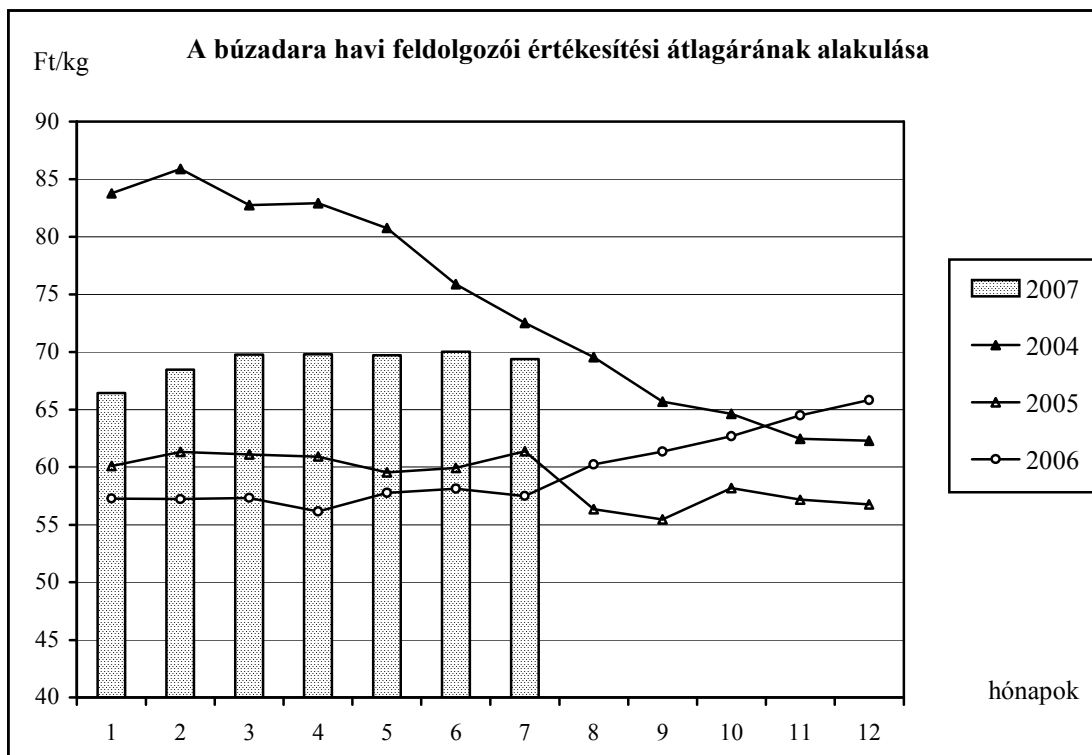
Forrás: PÁIR

11. ábra

Forrás: PÁIR

12. ábra

Forrás: PÁIR

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 31. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Körzetek			Országos				
		Alföld	Dunántúl	Észak - Magyaró.	2006. 31. hét	2007. 30. hét	2007. 31. hét	2007.31. hét/ 2006. 31. hét (%)	2007. 31. hét/ 2007. 30. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	186,08	290,15	-	534,03	686,18	476,23	89,17	69,40
	Ft/kg	54,06	54,92	-	43,35	56,42	57,05	131,61	101,11
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	948,09	567,65	-	886,50	1473,63	1515,74	170,98	102,85
	Ft/kg	55,50	57,07	-	44,81	58,54	59,70	133,24	101,99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	882,63	231,55	-	248,43	845,46	1114,18	448,48	131,78
	Ft/kg	66,12	65,63	-	50,55	64,70	65,04	128,68	100,53
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	67,95	-	-	27,00	38,00	67,95	215,66	178,81
	Ft/kg	61,09	-	-	49,89	60,53	61,00	122,27	100,78
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	62,45	1,05	-	54,86	43,53	63,50	115,74	145,87
	Ft/kg	63,97	62,00	-	51,18	71,97	69,94	136,66	97,18
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	42,75	15,86	-	51,17	59,35	58,61	114,53	98,75
	Ft/kg	74,30	72,61	-	58,69	73,98	74,58	127,08	100,81
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	188,22	220,60	-	316,27	372,60	408,82	129,26	109,72
	Ft/kg	52,12	52,01	-	40,88	52,90	53,50	130,86	101,14
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	763,17	352,30	-	744,55	956,65	1115,47	149,81	116,60
	Ft/kg	54,41	55,29	-	42,75	56,45	60,12	140,65	106,51
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	-	108,00	-	70,76	43,00	108,00	152,62	251,16
	Ft/kg	-	59,00	-	45,93	59,00	60,00	130,64	101,69
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	-	12,00	-	78,36	25,95	12,00	15,31	46,24
	Ft/kg	-	63,00	-	49,72	64,41	69,31	139,40	107,61
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	30,29	21,88	-	19,16	42,74	52,17	272,28	122,06
	Ft/kg	69,87	69,55	-	58,84	72,76	72,66	123,48	99,86

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA
2007. augusztus 8.

Ft/mennyiségi egység

TERMÉKEK	KISZERELÉS	Auchan	CBA	Coop	Cora	Interspar	Match	Plus	Tesco
Finomliszt BL 55	1kg-os	90	99	94	-	77	99	89	154
Félbarna kenyér	1kg-os	99	159	-	129	179	-	-	129
4 tojásos száraztésztá (Gyermelyi nagykočka fodr.)	500g	259	249	249	245	249	224	249	235
Étkezési búzadara AD	1kg-os	89	109	114	165	199	115	109	129
Fehér kenyér									
Duna kenyér	1kg-os	-	-	-	-	-	-	-	-
Első Pesti Malom Rt.	1kg-os	-	-	-	-	-	-	-	-
Erzsébet	1kg-os	-	-	-	-	-	-	-	145
Formakenyér	1kg-os	-	-	-	-	-	-	-	185
KREISZ alföldi	1kg-os	-	179	-	-	-	-	-	-
Saját termék	1kg-os	129	-	-	199	-	-	-	-
Tesco	1kg-os	-	-	-	-	-	-	-	129
Vécsey Kft.	1kg-os	-	-	-	-	-	-	209	-
Vita sütő	1kg-os	-	-	-	-	229	-	-	-

KÜLFÖLDI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2007. augusztus 3.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago *(őszi, lágy búza)			Kansas **(őszi, kemény búza)			Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)			LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna	Ft/tonna
2007. szeptember	210,50	57 277	2007. szeptember	238,81	52 400	2007. szeptember	235,04	50 108	2007. szeptember	236,42	50 402	2007. november	133,75	53 370
2007. november	210,00	57 141	2007. december	245,79	51 792	2007. december	240,65	51 304	2007. december	240,74	51 323	2008. január	135,00	53 869
2008. január	211,00	57 413	2008. március	242,94	49 189	2008. március	241,20	51 421	2008. március	243,95	52 008	2008. március	137,05	54 687
2008. március	212,00	57 685	2008. május	230,73	43 197	2008. május	229,63	48 955	2008. május	241,75	51 539	2008. május	139,00	55 465
2008. május	212,25	57 753	2008. július	202,62	43 627	2008. július	206,48	44 019	2008. július	225,58	48 091	2008. július	139,00	55 465
2008.augusztus	172,00	46 801	2008.szeptember	204,64	43 627	2008. szeptember	207,21	44 175	2008. szeptember	210,15	44 802	2008. november	112,20	44 771

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkezési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

Repece

8. táblázat

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna
2007. augusztus	227,00	61 767	2007. július	128,54	27 403
2007. november	222,00	60 406	2007. szeptember	135,04	28 789
2008. január	224,50	61 086	2007. december	141,24	30 111
2008. március	225,00	61 223	2008. március	145,18	30 951
2008. június	229,50	62 447	2008. május	148,62	31 684
2008.augusztus	225,00	61 223	2008. július	150,98	32 187

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	CAD / tonna	Ft/tonna
2007. november	321,00	60 813
2008. február	324,50	30 195
2007. október	328,50	30 735
2008. május	315,50	59 771

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2006.31. hét		2007. 31. hét		
Franciaország					
Rouen	121	32 951	200	50 490	augusztus
La Pallice	122	33 223	214	54 016	augusztus
* Creil	115	31 441	191	48 223	október
Németország					
Hamburg	119	32 428	220	55 411	augusztus
Würzburg	110	29 975			augusztus
Köln	113	30 656			augusztus
Drezda	110	29 975			augusztus
Dánia					
Koppenhága					augusztus
Olaszország					
Milánó	134	36 379			augusztus
Bologna					augusztus
Belgium					
Brüsszel					augusztus
Spanyolország					
**Barcelona	142	38 695	220	55 411	augusztus
Ausztria					
Bécs			203	51 004	augusztus
Finnország					
Nokia					augusztus
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	123	33 496	206	51 981	október
Bordeaux/Bayonne	119	32 406	212	53 492	augusztus
La Pallice	121	33 087	211	53 240	augusztus
Németország					
Hamburg	146	39 785	209	52 641	augusztus
Olaszország					
Bologna	146	39 785			augusztus
Spanyolország					
**Barcelona			215	54 152	augusztus

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2007. 31. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	186	46 760	augusztus
Franciaország			
Rouen	194	—	augusztus
La Pallice	195	49 231	augusztus
* Creil	168	42 314	augusztus
Németország			
Hamburg	202	50 878	augusztus
Hannover	199	50 122	augusztus
München	—	—	augusztus
Drezda	—	—	augusztus
Dánia			
Koppenhága	—	—	augusztus
Olaszország			
Bologna	—	—	augusztus
Belgium			
Brüsszel	197	49 618	augusztus
Spanyolország			
Barcelona	200	50 374	augusztus
Ausztria			
Bécs	173	43 448	augusztus
Finnország			
Raisio	—	—	augusztus
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	—	—	augusztus
Németország			
Hamburg	210	52 893	augusztus
Hollandia			
Rotterdam	210	52 893	augusztus
Belgium			
Brüsszel	202	50 878	augusztus

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t	Szállítási hónap	Kikötő
	2007.07.27.		2007.08.03.			
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	289,25	53 103,41	290,01	53 045,73	július	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	310,20	56 949,62	307,30	56 208,24	július	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	264,50	48 559,56	258,60	47 300,53	július	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	264,90	48 632,99	263,30	48 160,20	július	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	283,20	51 992,69	280,30	51 269,67	július	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	279,30	51 276,69	280,10	51 233,09	július	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	249,90	45 879,14	250,60	45 837,25	július	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágycsúza	—	—	—	—	július	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	333,10	61 153,83	331,70	60 671,25	július	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	332,70	61 080,39	331,30	60 598,08	július	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	146,90	26 969,37	150,60	27 546,25	július	*FOB US Gulf
Argentína	146,70	26 932,65	147,20	26 924,35	július	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Franciaó., takarmány	266,90	49 000,17	263,80	48 251,66	július	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány	—	—	245,70	44 940,99	július	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	július	*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágycsúza

(8) Ukrajna lágycsúza- 12%-os fehérjetartalom-lágycsúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Franciaó., takarmányárpa-a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

CUKOR PIACI JELENTÉS

Világpiaci helyzet

Júliusban ismét csökkenni kezdett a fehércukor világpiaci ára, miközben a nyerscukor ára csak minimális árvesztéssel szenvedett el (1-4. ábra). A fehércukor árának csökkenése mögött a korábban becsültnél várhatóan nagyobb kínai cukorrépaterméssel együtt járó kisebb importigény, valamint a vártnál nagyobb brazil és indiai termés áll. Emellett a kínai piacon kialakult árat nem emelte tovább a korábban emelkedő ásványolajár, amelynek július végi csökkenése negatívan hatott a cukor árára.

A legnagyobb változást a nemzetközi cukorpiacon a fehér és nyerscukor közötti árkülönbség csökkenése jelentette az elmúlt fél évben (5. ábra). Ennek során a korábban 14-15 ezer forint körüli tonnánkénti fehércukor-árelőny jelentősen megnőtt, mintegy 20 ezer forintra. Ez elsősorban az EU-s cukorreform hatására bezárt gyárak miatt kieső fehércukor-gyártó kapacitások hiányára vezethető vissza. A nemzetközileg is érzékelhető uniós termésnövekedés és az export hiánya miatt kialakuló árelőny a tavaszi időszakban jelentkezett, mert a 2007-ben először elmaradó uniós cukorexport hagyományosan erre az időszakra tehető. A nyár végére azonban jelentősen esett a fehércukor árelőnye, mivel az április-májusban kezdődő indiai és brazil aratás kezdete utáni hónapokban megjelent az innen származó fehércukor is. Emellett az importőr (pl. közel-keleti) országokban beindultak az uniós cukorreform hatására építeni kezdett cukorfinomító kapacitások is, amelyek a korábban Európából érkező fehércukorexport kiváltására brazil nyerscukorból állítanak elő fehércukrot.

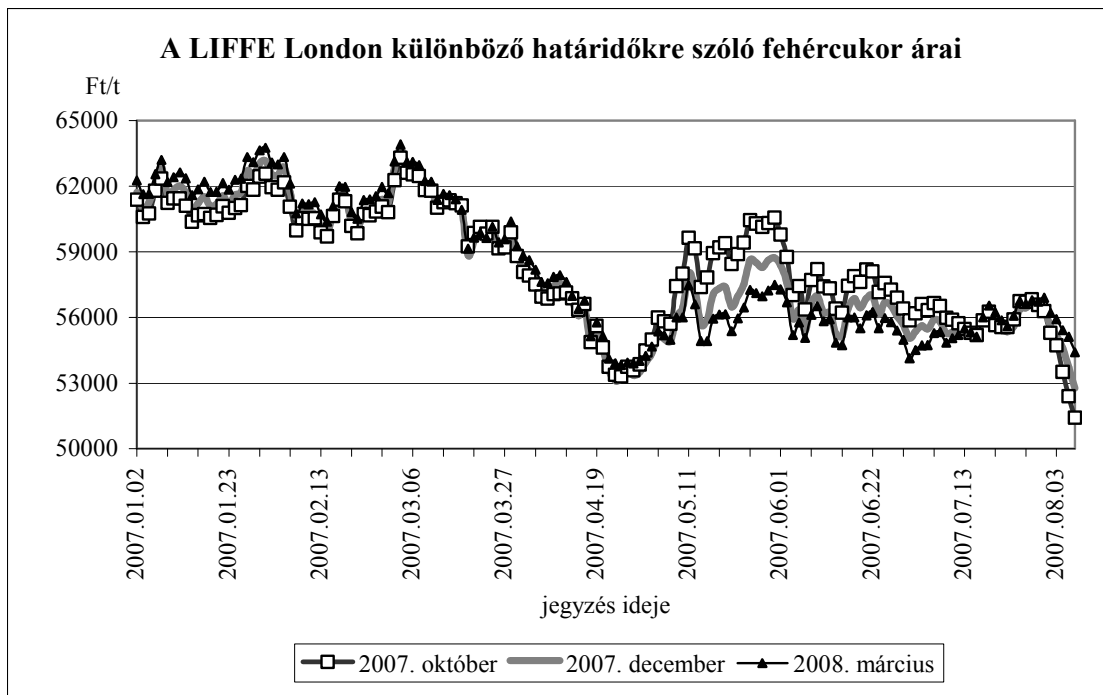
Figyelemre méltó, hogy elsősorban a közelebbi határidőkre vonatkozó árak csökkentek, míg a későbbi határidőkre vonatkozó árak nem változtak jelentősen. Ez azt mutatja, hogy a bioetanol-gyártás hatására emelkedő gabonaárak következtében e téren tovább nő a cukornád

gabonákkal szembeni versenyképessége és üzemanyagcélú felhasználása. Ez a jövő évben többletnyersanyagot vonhat el a cukorgyártástól, ami stabilizálja az árakat. Ugyanezt a hatást éri el a gabonaalapú cukorszarmazékok (izoglükóz) versenyképességének csökkenése és áremelkedése is.

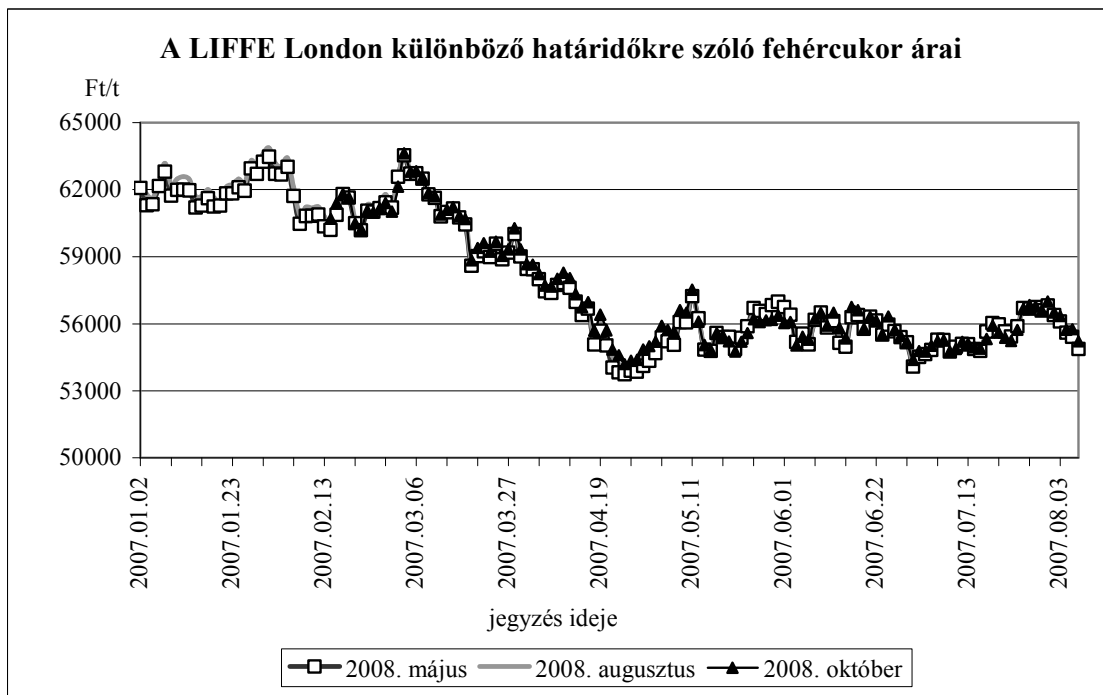
Hazai és európai uniós körkép

Az Európai Bizottságban gőzerővel dolgoznak a cukorreform módosításán. Az elérni kívánt cél az, hogy a 2008/2009-es gazdasági évben legalább 3,8 millió tonna cukorkvótát adjanak le a tagállamok, amelynek elérésére 10%-ban fixálná a termelőknek a visszaadott cukorkvóta után járó kifizetést, valamint a kvótát visszaadó feldolgozónak nem kellene hozzájárulást fizetnie a kvótavisszaadásokat finanszírozó alapba. Mivel a következő gazdasági évre szóló kvótavisszaadás határideje 2008 január 31, ezért a tervezetet még szeptemberben el kell fogadnia az EU tagállamainak. Ellenkező esetben várhatóan általános kvóta-csökkentéssel hozzák egyensúlyba az uniós piacot 2010-ben. Az uniós cukorrépatermés várhatóan meghaladja a tavalyi szintet a nagyobb vetésterület és a várhatóan 4,2%-kal jobb hozamok hatására. Ez valószínűleg kínai piacot és csökkenő árakat fog eredményezni annak ellenére, hogy az unióban egyre növekszik a bioetanol-célú cukorrépa termelése.

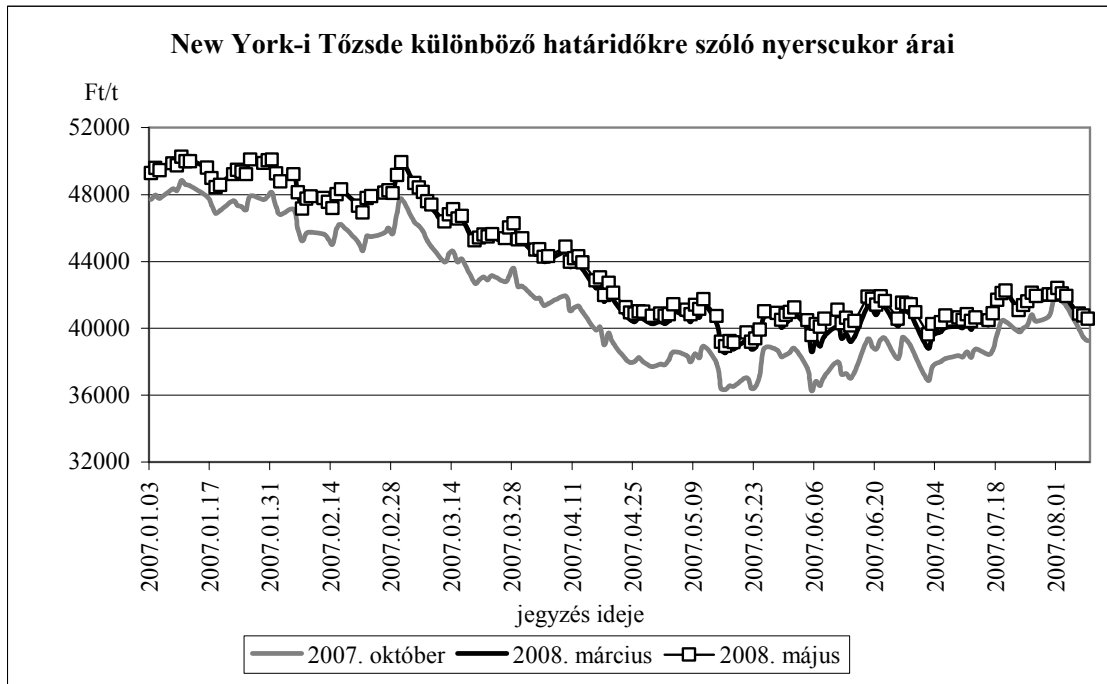
A hazai piacon már az elmúlt időszakban érződött a 2004 májusától jellemző túlkínálatból eredő exporttöbblet csökkenése (6. ábra). A 2004-es és 2005-ös rekordtermést hozó évek és a balkáni import hatására az iparág az intervenciós felajánlások mellett jelentős exporttevékenységgel egyensúlyozta ki a piacot. 2006-ban viszont már a kvótát (és a hazai fogyasztást) alig meghaladó mennyiségben termeltek cukrot a cégek, így a külkereskedelem szaldója az idei első 5 hónapban majdnem nullszaldós volt. 2007-ben azonban már nem termel a kabai cukorgyár, így a hazai cukoripar termelése várhatóan már nem éri el a hazai fogyasztást. Az ország a jövő gazdasági évtől belép a nettó cukorimportőrök sorába.

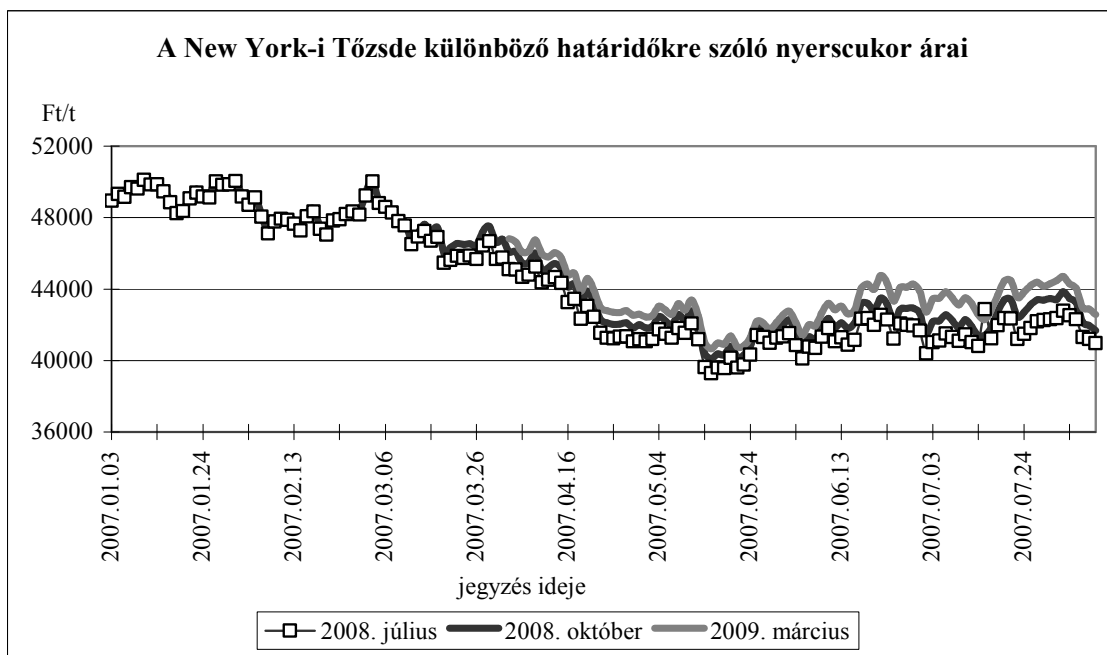
Forrás: International Financial Futures Exchange London

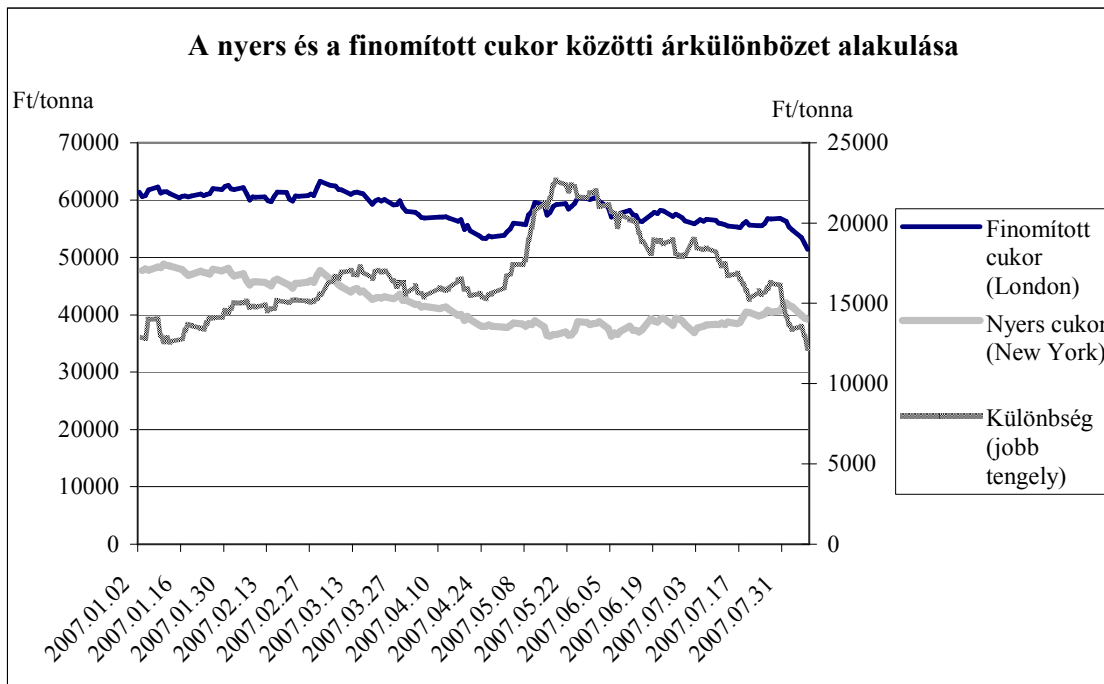
Forrás: International Financial Futures Exchange London

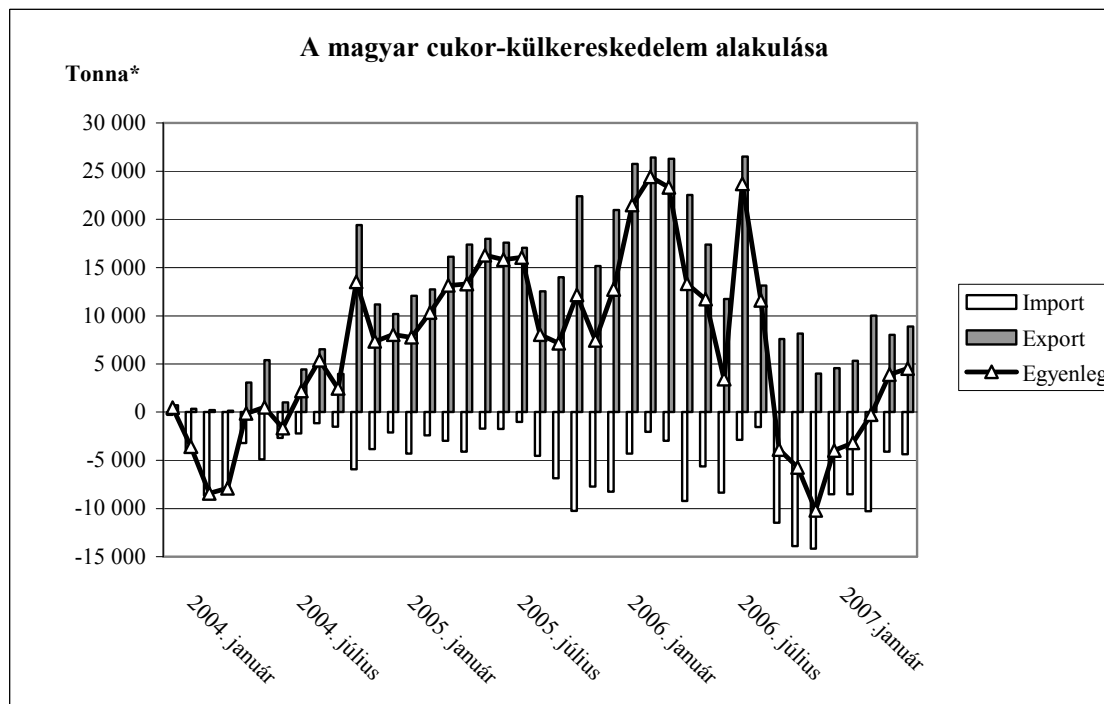
Forrás: NCSC-New York Sugar, Cotton, Cocoa, Coffee

Forrás: NCSC-New York Sugar, Cotton, Cocoa, Coffee

Forrás: Liffé, Nybot

Forrás: KSH

* A negatív értékek az importtöbbletet jelölik.

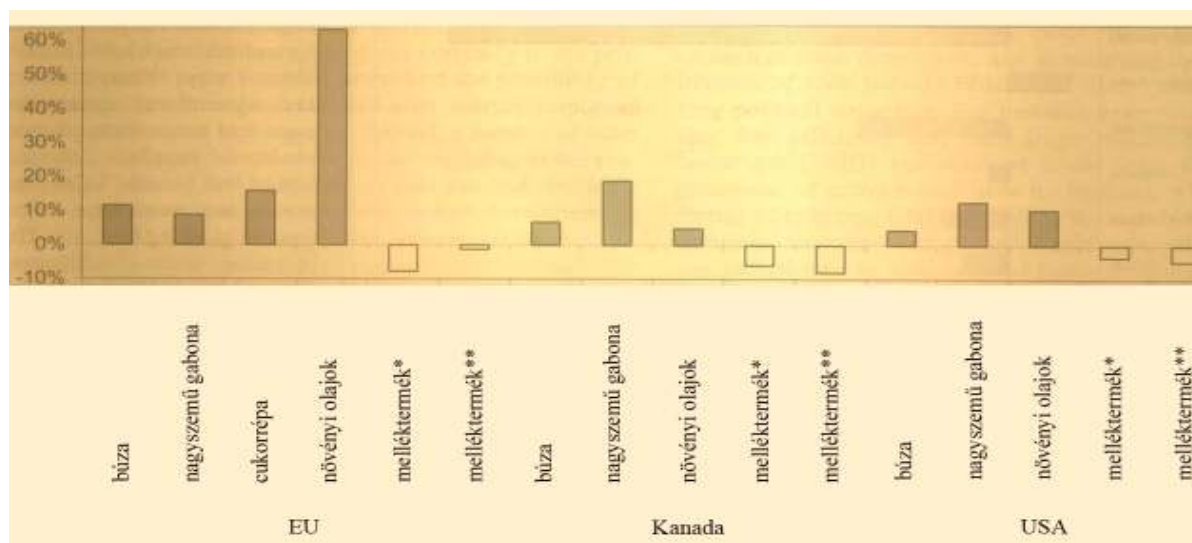
Bioüzemanyagok

Az alábbiakban részeket teszünk közzé az OECD munkatársának bioüzemanyagokról szóló elemzéséből.

A bioüzemanyagok termelése hatást gyakorol a mezőgazdasági termékek piacaira. Az etanol és a biodízel termelési költsége országonként nagyon eltérő, gyakran előállításuk drágább, mint a fosszilis üzemanyagoké. Amennyiben a szállítóeszközök működtetéséhez szükséges bioüzemanyag mennyisége továbbra is a jelenlegi technológiával kerül előállításra, akkor az alapanyag előállításának területigénye jelentősen megemelkedik. Ebből következik, hogy a bioüzemanyag jelenlegi technológiával való előállításának növelését jelentő elképzelések megvalósítása szignifikáns áremelkedést idézhet elő a cukor, gabona és az olajos magvúak piacán.

Növényolajra várhatóan az EU-ban 2014-re 7,2 millió tonna többlet kereslet várható, ami az EU 2004-es teljes növényolaj forgalmával összehasonlítva 60%-os többletet jelent. Hasonló helyzet alakulhat ki a braziliai etanol termelés esetén is, 2004-hez képest 35%-kal növekedhet a cukornád iránti igény. A gabona esetében ez a változás nem ennyire hangsúlyozott (a búzából, takarmánygabonákból és cukorrépából előállításra kerülő etanol termelésének mellékterméke a takarmányozásban helyettesíthet néhány takarmány-gabonafélét). Ugyanakkor az USA-ban 12%-os többlet gabonakeresletre számítanak, ennek ellenére az előállítás során keletkező melléktermékek csak 3%-os arányban helyettesíthetnek más gabonaterméket.

A bioüzemanyag-termelés növekedésének hatása egyes mezőgazdasági termékek keresletére 2014-ig ¹

*Hagyományos energiatakarmány melléktermék

**Hagyományos fehérjetakarmány melléktermék

Forrás: Agrarwirtschaft 2007/5-6. szám

¹ Az összehasonlításokban, elemzésekben az OECD által 2005-ben közzé tett előrejelzés jelenti a kiindulási pontot, de számos más modell is próbálta már szimulálni a bioüzemanyagok hatását a mezőgazdasági termékek piacaira, és a különböző jövőbeni olajárak esetén szimulálni az ágazat fejlődését. A „status quo” helyzet 2004. Erre az időpontra rögzítették az etanol és biodízel termelést, amelyből kiindulva került sor a „bioüzemanyag” növekedésének vizsgálatára. A nyersolaj árát 2005-re vonatkozólag 55 \$/hordó, míg 2006-ra 56\$/hordó értékben vették figyelembe, 2014-re vonatkozólag 41 \$/hordó értéket használták.

Európában, Észak-Amerikában és Brazíliában a növényolajok, gabonák és a cukor árában jelentős változások várhatók. Az európai biodízeltre összpontosító bioüzemanyag előállításához kiegészítő növényolaj importra is szükség van, amellyel akár megháromszorozható a biohajtóanyag-előállítás. Az EU lehet a világ harmadik legnagyobb növényolaj importőre. A növényolajokból előállítható termékek nemzetközi piaci ára változatlan biohajtóanyag előállítása esetén, akár 17 %-kal is nőhet 2014-ig. Az előrejelzések szerint a cukor árában ennél is jelentősebb változások várhatók. Brazília adja a világ cukortermelésének 20%-át és a világ cukor exportjának 33%-át. Elsősorban Brazília fogja a cukornádat etanol előállítására felhasználni. A becslések szerint a cukorárak akár 62%-os növekedésére is lehet számítani 2014-ig.

A gabonapiacon az EU-ban és Észak-Amerikában etanol előállítására 2014-ben a becslések szerint 60 millió tonna búza és takarmánygabona többletre lesz szükség, és az etanol feldolgozása során 20 millió tonna helyettesítő takarmány keletkezhet. A világ búza és kukorica árai 2014-ben a bioetanol gyártás következtében várhatóan 5%-kal, illetve 7%-kal lesznek magasabbak. A növényolaj árak követni fogják a biodízel termelés növekedésének ütemét, ez különösen az EU-ban lesz jellemző. A legnagyobb áremelkedés 2010 körül várható, ugyanis ekkorra a bioüzemanyagok termelésének erőteljes növekedésére számítanak az EU-ban (EU direktíva), valamint Észak-Amerikában.

A fehérjében gazdag takarmányokból rendelkezésre álló készletek 2014-ig növekednek, az olajsajtólásból származó olajpogácsa ára várhatóan 7%-kal visszaesik. Következésképpen a világ olajos magvainak ára a bioüzemanyag termelés következtében csak 2%-ot emelkedhet, ami szignifikánsan alacsonyabb áremelkedés, mint a gabonák vagy a növényolajok esetében.

Forrás: Agrarwirtschaft 2007/56./5-6. szám nyomán, OECD Agricultural Market impacts of future growth in the production of biofuels

Fordítás: Keresztessyné Mohr Katalin